

Hemşirelikte Tamamlayıcı ve Alternatif Tedaviler

Editörler

Prof. Dr. Ümran SEVİL

Dr. Öğr. Üyesi Nilgün ÖZBAŞ

Arş. Gör. Dr. Berna ÇOLAKOĞLU KURT

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-399-265-1	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Hemşirelikte Tamamlayıcı ve Alternatif Tedaviler	47518
Editörler	Baskı ve Cilt
Ümran SEVİL ORCID iD: 0000-0002-8973-3002 Nilgün ÖZBAŞ ORCID iD: 0000-0002-5948-2492 Berna ÇOLAKOĞLU KURT ORCID iD: 0000-0002-3299-7146	Vadi Matbaacılık
	Bisac Code
	MED004000
	DOI
	10.37609/akya.2700

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kütüphane Kimlik Kartı

Hemşirelikte Tamamlayıcı ve Alternatif Tedaviler / editörler : Ümran Sevil, Nilgün Özbaş, Berna Çolakoğlu Kurt.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
334 s. : resim, şekil, tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça ve İndeks var.
ISBN 9786253992651
1. Alternatif Tıp.

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürünün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanarak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Dünya Sağlık Örgütü tarafından modern tıbbın dışında kalan tüm tedavi uygulamaları ve yaklaşımları olarak tanımlanan tamamlayıcı ve alternatif tedaviler son yıllarda küresel bir sağlık hizmeti seçeneği olarak toplum ve sağlık çalışanları tarafından kabul görmeye başlamış ve giderek tüm dünyada ve Türkiye’de yaygın olarak kullanılır hale gelmiştir. Günümüzde mevcut tıbbi tedaviye destek olarak tamamlayıcı sağlık yaklaşımlarına artan talep sağlık profesyonellerinin ve özellikle optimal ve bütüncül sağlık bakımını destekleyen hemşirelerin tamamlayıcı ve alternatif tedavi uygulamalarında yer almalarını kaçınılmaz kılmıştır. Bu durum ise hemşirelerin tamamlayıcı sağlık yaklaşımlarının etkileri, yan etkileri ve güvenilirliği hakkında bilgi sahibi olmaları ve hasta ve hasta yakınlarına rehberlik yapabilmeleri açısından bilgi sahibi olmalarını gerekli kılmaktadır. Bu kitap hemşire eğiticilerin, hemşirelik öğrencilerinin, hemşirelerin ve alternatif tedavi yöntemleri ile ilgilenen herkesin içerisinde birşeyler bulabileceği tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemleri ile ilgili temel ve eğitici bilgileri içermektedir. Kitabın yazılmasında, hazırlanmasında, dizaynında ve basımında emeği geçen tüm akademisyenlere ve Akademisyen Yayınevi çalışanlarına teşekkürlerimizi sunarız.

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Terapötik Dokunuş ve Hemşirenin Rolü.....	1
	<i>Nilgün ÖZBAŞ</i>	
	<i>Gurbet BADURYERİ</i>	
Bölüm 2	Progresif Gevşeme Egzersizleri ve Hemşirenin Rolü	11
	<i>Berna ÇOLAKOĞLU KURT</i>	
Bölüm 3	Masaj ve Hemşirenin Rolü.....	23
	<i>Ali AY</i>	
	<i>Abdullah SARMAN</i>	
	<i>Suat TUNCAY</i>	
Bölüm 4	Refleksoloji ve Hemşirenin Rolü	37
	<i>Nilgün ÖZBAŞ</i>	
	<i>İlknur BODUR</i>	
Bölüm 5	Yoga ve Hemşirenin Rolü	51
	<i>Melek Hava KÖPRÜLÜ</i>	
	<i>Sezer AVCI</i>	
Bölüm 6	Kahkaha Yogası ve Hemşirenin Rolü	69
	<i>Fatma Özlem ÖZTÜRK</i>	
Bölüm 7	Aromaterapi ve Hemşirenin Rolü.....	87
	<i>Sezer AVCI</i>	
Bölüm 8	Akupresür ve Hemşirenin Rolü	107
	<i>Aybike BAHÇELİ</i>	
Bölüm 9	Akupunktur ve Hemşirenin Rolü	133
	<i>Ayşe Sevim AKBAY KISA</i>	

Bölüm 10	Hipnoz ve Hemşirenin Rolü	147
	<i>Vahide SEMERCİ</i>	
	<i>Ebru SÖNMEZ SARI</i>	
Bölüm 11	Meditasyon ve Hemşirenin Rolü.....	161
	<i>Zeynep KİSECİK ŞENGÜL</i>	
Bölüm 12	Reiki ve Hemşirenin Rolü.....	177
	<i>Zeynep KİSECİK ŞENGÜL</i>	
Bölüm 13	Mindfulness (Bilinçli Farkındalık) ve Hemşirenin Rolü	203
	<i>Elif AŞIK</i>	
Bölüm 14	Oral Kriyoterapi - Hidroterapi ve Hemşirenin Rolü.....	217
	<i>Pınar UZUNKAYA ÖZTOPRAK</i>	
Bölüm 15	Apiterapi ve Hemşirenin Rolü	233
	<i>Abdullah SARMAN</i>	
	<i>Suat TUNCA Y</i>	
	<i>Ali AY</i>	
Bölüm 16	Müzik Temelli Uygulamalar ve Hemşirenin Rolü	249
	<i>İlkay ÇULHA</i>	
Bölüm 17	Tai Chi ve Hemşirenin Rolü.....	263
	<i>Ebru SÖNMEZ SARI</i>	
	<i>Vahide SEMERCİ</i>	
Bölüm 18	Spiritüalitel/ Manevi İyileştirme Dua ve Hemşirenin Rolü	277
	<i>Ayşe Gül YAVAŞ AYHAN</i>	
Bölüm 19	Transkütan Elektriksel Sinir Stimülasyonu (TENS) ve Hemşirenin Rolü	297
	<i>Neşe ATAMAN BOR</i>	
Bölüm 20	Geleneksel ve Tamamlayıcı Tedavilerde Hemşirenin Yasal Sorumlulukları ve Etik.....	311
	<i>Şükrü ÖZEN</i>	

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Ümran SEVİL

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-8973-3002

Dr. Öğr. Üyesi Nilgün ÖZBAŞ

Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni
Sağlık Yüksekokulu
ORCID iD: 0000-0002-5948-2492

**Arş. Gör. Dr. Berna ÇOLAKOĞLU
KURT**

Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0002-3299-7146

YAZARLAR

Dr. Öğr. Üyesi Sezer AVCI

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-3575-4585

Dr. Öğr. Üyesi Ali AY

Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi
Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0001-6970-2615

**Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Gül YAVAŞ
AYHAN**

Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,
Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0002-7061-7757

Doç. Dr. Elif AŞIK

Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı
ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0003-1423-6594

Bilim Uzm. Gurbet BADURYERİ

Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İbni
Sina Araştırma ve Uygulama Hastanesi
ORCID iD: 0000-0003-2065-9438

Arş. Gör. Dr. Aybike BAHÇELİ

Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi
Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0002-0011-0811

Uzm. Hem. İlknur BODUR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dışkapı
Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma
Hastanesi
ORCID iD: 0000-0001-5511-1611

Dr. Öğr. Üyesi Neşe ATAMAN BOR

Hakkari Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-4308-9362

Dr. Öğr. Üyesi İlkay ÇULHA
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0003-2020-517X

**Arş. Gör. Dr. Ayşe Sevim AKBAY
KISA**
Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0002-1830-1894

**Arş. Gör. Dr. Berna ÇOLAKOĞLU
KURT**
Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0002-3299-7146

Arş. Gör. Melek Hava KÖPRÜLÜ
Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-8282-9565

Dr. Öğr. Üyesi Nilgün ÖZBAŞ
Yozgat Bozok Üniversitesi, Akdağmadeni
Sağlık Yüksekokulu
ORCID iD: 0000-0002-5948-2492

Dr. Öğr. Üyesi Şükrü ÖZEN
Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç
Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0001-7280-9093

**Arş. Gör. Dr. Pınar UZUNKAYA
ÖZTOPRAK**
Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik
Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları
Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0001-6985-2971

Doç. Dr. Fatma Özlem ÖZTÜRK
Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,
Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı
Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0003-1942-6637

Dr. Öğr. Üyesi Ebru SÖNMEZ SARI
Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-7337-4853

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah SARMAN
Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk
Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0002-5081-4593

Dr. Öğr. Üyesi Vahide SEMERCİ
Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-3481-9500

**Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KİSECİK
ŞENGÜL**
Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk
Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0001-7471-9606

Dr. Öğr. Üyesi Suat TUNCAY
Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk
Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0001-5493-6507